

VERSLAG

Atelier belangenorganisaties VKA Duurzame Polder

24 januari 2024, Gemeentehuis Oss

Op 24 januari 2024 organiseerde team Duurzame Polder het laatste atelier voor belangenorganisaties over het concept-VKA. De avond werd begeleid door Team Duurzame Polder, H+N+S en Open Kaart. De volgende organisaties waren aanwezig:

Windcollectief Oss	Behoud Lithse Polder	IVN Oss
Brabants Landschap	Westelijke Polder	Eijgen Polder Energie
ZLTO	Agrarische natuurvereniging	IVN Den Bosch
Heemkundekring Maasdorpen	Buurtvereniging Het Gewande	Windpark Den Bosch

Het projectteam presenteert het voorstel van het Voorkeursalternatief (VKA) zoals dat recent naar de gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch is gestuurd in raadsinformatiebrieven. De dia's zijn opgenomen in bijlage 1 (dia's presentatie atelier 24 januari 2024.pdf).

Windcollectief Oss is erg teleurgesteld

- Dit VKA betekent een verdere inperking van het gebied
- Dit VKA is niet economisch haalbaar, dit was al bekend na de analyse van de business case door Witteveen & Bos
- Vragen voor de raad: Hoe kijkt de gemeente naar economische haalbaarheid van het plan, hoe gaan we die een plek geven in de ontwikkeling?
- Dit is een gemiste kans, zo komen we in een impasse en zijn er alleen maar verliezers
- We zijn in gesprek met o.a. natuurorganisaties over een oplossingsgericht VKA, waar iedereen het over eens kan zijn
- Volledige bijdrage WCO in de bijlage 2 (Tekst Windcollectief reactie atelier 24-1-'24 op concept-VKA Duurzame Polder.pdf)

Vanuit de projectorganisatie wordt geantwoord dat dit signaal duidelijk is, maar dat dit concept-VKA invulling geeft aan de opwek van 0,514 PJ die door de raad in Oss is gevraagd (hoofdogpave).

Brabants Landschap vindt het VKA *een gemiste kans*

- Koppelkansen gemist, nu iedereen in de polder weer op eigen eiland
- Brabants Landschap komt met een alternatief voorstel waarin alle partijen meedoen
- Voorbeeld koppelkans: molens meer verspreiden door de polder betekent dat veel effectiever biodiversiteit kan worden bevorderd

ZLTO stelt dat de *Westelijke Polder groter* is dan de Duurzame Polder

- Natuur kan ook elders op beter geschikte plekken, zie dijkversterking Lith - Bokhoven
- Dan kan de landbouw in de polder door blijven gaan

Heemkundekring Maasdorpen vindt het een *goed VKA*

- Als we nu weer zaken gaan veranderen zijn we weer terug bij af

Buurtvereniging Het Gewande vindt het VKA *niet zo'n gekke uitkomst*

- Gaan we iets doen aan de nachtelijke rode lampen, bv. met transpondertechniek?
- Wie gaat de ontwikkelkansen oppakken, hoe gaat dat gebeuren?

IVN Oss is *niet tevreden*

- Landbouwprogramma Westelijke Polder wordt overgenomen in het Programma, de Bouwsteen die wij hebben opgesteld en aangeleverd, ook?
- Waar komt de maat van 500 meter afstand tot natuur vandaan?
- In hoeverre zijn er boven de Maas windparken gepland? Wat weten we van de cumulatieve effecten?
- Wat zijn de consequenties voor de weidevogels?

IVN Den Bosch is *teleurgesteld en boos*

- Al meer dan 3 jaar betrokken om een integraal plan te maken, snapt dat niet aan al ieders wensen tegemoetgekomen kan worden, maar hoe is de integraliteit geborgd?
- Nu dit niet geborgd is, gaat de politiek zelf shoppen en kiezen.
- Al die tijd vrijwillig betrokken geweest, maar gemeenten doen er gewoon niets mee.

Vanuit de projectorganisatie Duurzame Polder wordt gereageerd dat bestaand beleid in het Programma wordt opgenomen en maatregelen die direct aan plaatsing van de windturbines zijn gerelateerd (b.v. compensatie of verplaatsen rust- en foerageergebied). Andere voornemens en kansen, waaronder maatregelen zoals beschreven in de Bouwsteen van de IVN-afdelingen en Brabants Landschap, worden waar mogelijk ook als ambitie opgenomen in het Programma. Dit wordt op dit moment nog beschouwd. Die voornemens zijn niet allemaal aan windturbines te koppelen maar houden verband met de integrale gebiedsontwikkeling. De financiering/uitvoering van deze ambities wordt daarom niet volledig in het Programma geregeld.

Bureau Witteveen en Bos geeft aan dat de 500 meter afstand voor weidevogelgebied een maat is die uit wetenschappelijk onderzoek komt. Cumulatieve effecten van andere windparken zijn op niveau van de locatiekeuze voor Duurzame Polder onderzocht.

Het VKA is zo gekozen om het gebied waar nu veel weidevogels voorkomen te ontzien.

Eijgen Polder Energie heeft zorg over *economische uitvoerbaarheid* van het VKA

- Als het VKA niet kan worden uitgevoerd, dan ook de financiële participatie niet
- Wat is het effect van windafvang op de economische haalbaarheid?

Behoud Lithse Polder is blij met dit VKA (in vergelijking met eerdere alternatieven)

- Sluit aan bij Heemkundekring: VKA zo houden
- Heb je minder windafvang als de rij molens bij de Hertogswetering lager wordt?
- Waar komt de achtste molen in Oss vandaan?
- Opgave kan ook worden ingevuld met 50 ha zon, scheelt weer turbines

Vanuit projectorganisatie is geantwoord dat het aantal turbines in Oss afhankelijk zal zijn van de opwek die volgens het rekenmodel wordt bereikt inclusief de afvang. Het aantal kan daardoor variëren per optie. Er is geen opstelling gemaakt met lagere turbines in 's-Hertogenbosch, omdat de voorkeur is om turbines met dezelfde verschijningsvorm te plaatsen (één windpark). Zonneparken zijn voor dit project geen onderwerp van onderzoek.

Een deelnemer aan het uitvoeringsprogramma Westelijke Polder vindt het *een prima VKA*

- Hoe zit het met natuurcompensatie, waar gaat dat gebeuren?

- Er liggen onbenutte koppelkansen

Natuurcompensatie moet – als dat nodig blijkt - in beginsel plaatsvinden binnen de eigen gemeenten.

Agrarische Natuurvereniging vraagt aandacht voor weidevogels

- Weidevogels belangrijk, werkt op vrijwillige basis, dat moet mogelijk blijven
- De vraag is groter dan de overheid aan budget beschikbaar heeft. Als er budget bij komt uit de energieopwek is dat positief
- Ganzen zijn minder te sturen: ganzen- en smientengebied is op de kaart gekomen terwijl dat nooit lekker gewerkt heeft, is een papieren werkelijkheid

Windpark Den Bosch stelt dat het *rijk het gaat overnemen* als er in Oss geen initiatief tot stand komt en daardoor ontwikkeling in 's-Hertogenbosch zou vertragen.

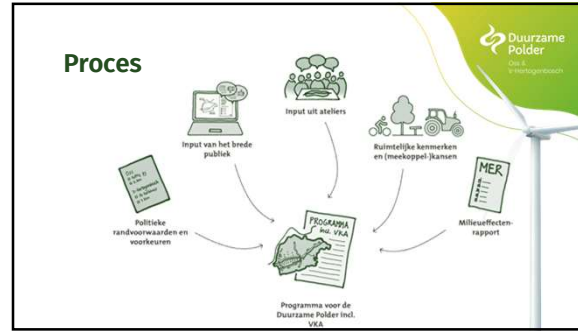
- Verwijst naar gerechtelijke uitspraak over bevoegdheid

De projectorganisatie kent de uitspraak van de rechter. Vooralsnog blijkt in de stuurgroep met Provincie Noord-Brabant en uit overleg met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat dat de gemeenten in regie blijven.

Bijlage 1



1



2

Van najaar 2022 tot nu:

- Kansen en waarden (sep-okt '22)
- Denkrichtingen, varianten en Quick scan Milieu (begin '23)
- MER-varianten (mei-juni '23)
- Concept Plan-MER, eerste opties voor het VKA (juli – nov '23)
- Opstellen concept VKA: atelier belangenorganisaties, intern atelier, spreekuren, stuurgroepen (nov – dec '23)

Nu:

- Jan 2024: atelier + brede publieksconsultatie concept VKA

Straks:

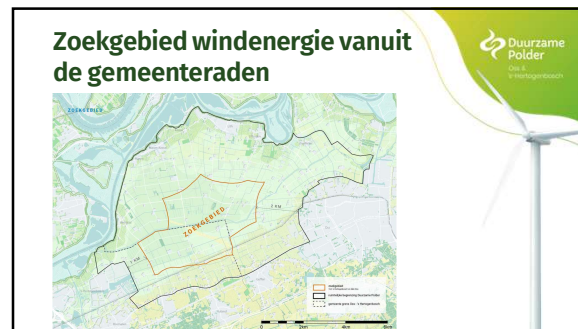
- Maart 2024: **opiniërende raden**
- Mei 2024: ontwerp programma met Plan-MER ter inzage
- Oktober 2024: **VKA vaststellen raden**, programma in B&W's

3

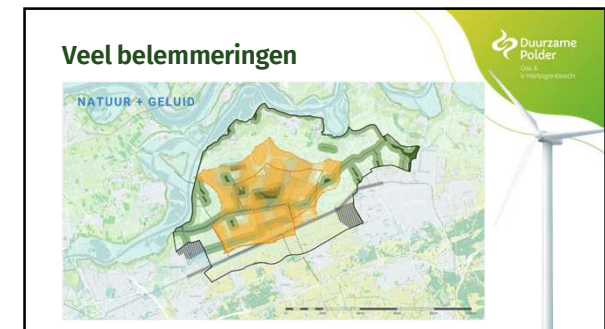
Drie bouwstenen voor het voorstel voorkeursalternatief (VKA)

1. **Politieke uitgangspunten**
(afstand tot de kernen, geluidsnormen en energie, a.d.h.v. een participatietraject)
2. **Ontwerpend onderzoek a.d.h.v. participatie met omwonenden en belanghebbenden** (waardenkaart, kansen, vijf varianten en vijf deelgebieden met eigen kwaliteiten en ambities, vertaald naar de opties A t/m D van vorig atelier)
3. **Plan-MER-onderzoek**
(milieueffecten van de vijf varianten)

4



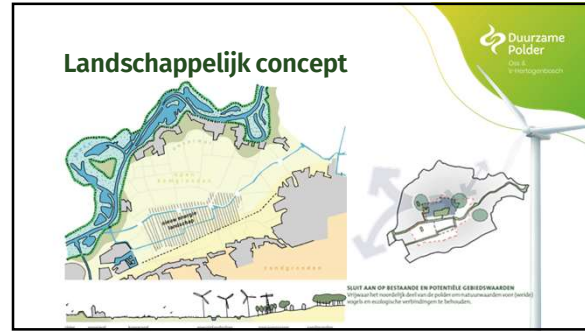
5



6



7



8



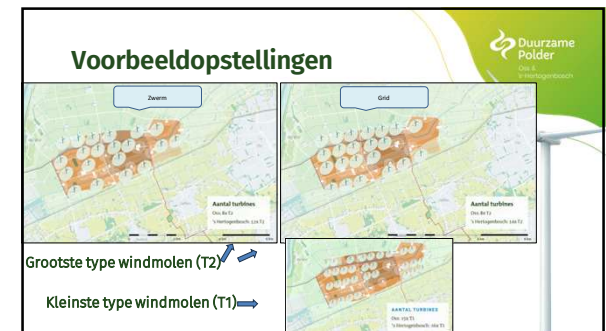
9



10



11



12

Visualisaties

Grootste type windmolens (T2)

Duurzame Polder
Ook in Wieringerboezem

13

Schuifopties en uitbreiding

1 Wiet en Ois tussen 1 en 2 km
Aantal turbines: 20 (1000 kWh/ha/yr)

2 Wiet bij garage- en smanten
Aantal turbines: 20 (1000 kWh/ha/yr)

3 Extra zone Noordoost Ois
Aantal turbines: 20 (1000 kWh/ha/yr)

Duurzame Polder
Ook in Wieringerboezem

14

VKA en ontwikkelkansen

Landschap en cultuurhistorie
Landbouw
Natuur
Wonen en recreatie

Duurzame Polder
Ook in Wieringerboezem

15

Vervolgstappen

Nu: Online **consultatie** voor breed publiek (www.duurzamepolder.nl)

- **Discussienota** met reacties atelier en consultatie
- Maart 2024: **opinerende** raden over het concept VKA
- Mei 2024: ontwerp programma met Plan-MER ter inzage/ **zienswijzen**
- Oktober 2024: VKA **vaststellen** raden, programma in B&W's

Duurzame Polder
Ook in Wieringerboezem

16

- Vragen en opmerkingen, discussie
- Op de posters meer toelichting
- Bij de posters uw opmerkingen

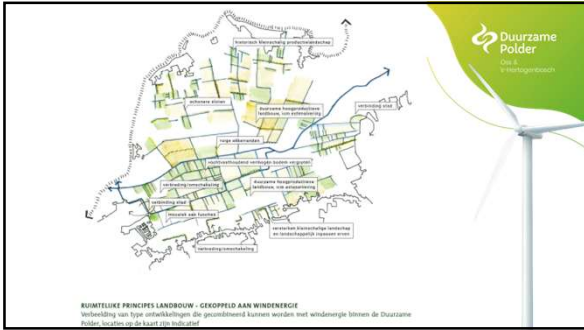
Duurzame Polder
Ook in Wieringerboezem

17

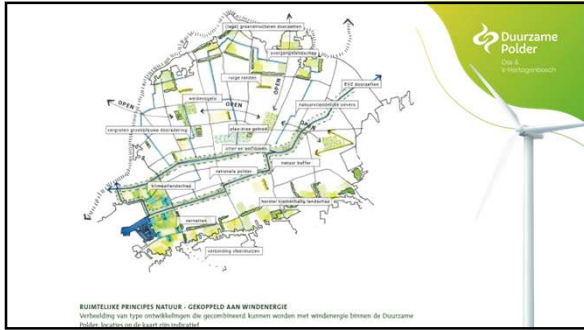
RUIMTELIJKE PRINCIPES LANDSCHAP EN CULTUURHISTORIE - GEKOPPELD AAN WINDENERGIE
Verhouding van type ontwikkelingen die gecombineerd kunnen worden met windenergie binnen de Duurzame Polder, waarbij op de kaart zijn te zien

Duurzame Polder
Ook in Wieringerboezem

18



19



20



21

Windcollectief Oss-Den Bosch

Tekst reactie op concept-VKA tijdens atelier 24 januari 2024

Het Windcollectief heeft het concept-VKA bestudeerd. Wij hebben gezien dat er veel werk ingestoken is. Toch zijn we teleurgesteld over het resultaat. Waarom? Heel kort samengevat: er is teveel vanuit beperkingen gedacht en er is onvoldoende gekeken naar synergie tussen belangen. (koppelkansen tussen meerdere opgaven)

Vandaag zullen wij niet onze volledige reactie kunnen geven, twee zaken wil ik nu wel toelichten.

Ten eerste: Aan de ene kant is het voor ons onbegrijpelijk dat de ruimte waar de windturbines in Oss mogen komen nog verder is ingeperkt. Aan de andere kant vragen wij ons af of de extra ruimte buiten de twee kilometer in het westen en zuiden werkelijkheid wordt (dat ligt namelijk gevoelig). En daarnaast de 'wind-afvang' vanuit Den Bosch, wat invloed heeft op het benodigde ruimte in Oss, deze is niet meegenomen.

Ten tweede: Bij dit planvormingstraject is het cruciaal dat ook naar haalbaarheid gekeken wordt. Wij moeten helaas constateren dat dit onvoldoende heeft plaatsgevonden. Dit is vreemd, het is namelijk ook een belangrijk uitgangspunt.

Vorig jaar mei is onze business-case inhoudelijk getoetst door een expert in opdracht van gemeente Oss. Wij zijn in ons gelijk gesteld, dat het met de gestelde opwekopgave 0,514 PJ economisch niet haalbaar is. Verruiming in opwek is echter niet meegenomen in het planMer-onderzoek, vreemd! (en een groot risico)

De onzekerheden die onze business-case negatief beïnvloeden zijn aan de kostenkant vooral de grote rentestijging, de hogere kostprijs van de windturbines, de hogere bouwkosten maar ook de hogere kosten van netaansluiting.

Aan de opbrengstenkant heeft het vooral te maken met de volatiele energie markt en het wegvallen van de SDE regeling.

Economische haalbaarheid is van groot belang om tot uitvoering te komen!

Afsluitend rest ons daarom een tweetal vragen:

- 1) Hoe zien jullie de economische haalbaarheid ?
Waarom is hier niets mee gedaan in dit concept VKA ?
- 2) Hoe gaan jullie 'economische haalbaarheid' een volwaardige plek geven in het definitieve VKA ?

Als iedereen enkel voor eigen gelijk gaat gaan we het niet redden!

We zullen redelijkheid moet vinden, we moeten samenwerken om de juiste samenhang in het gebied te creëren. Dan kunnen we koppelkansen tot uitvoering brengen.

We hebben in het gebied van Duurzame Polder te maken met:

- De landbouwtransitie
- De energietransitie
- Natuur (weidevogels en biodiversiteit)
- Wind afvang vanuit Den Bosch
- De nieuwe geluidsnormering
- Economische haalbaarheid (incl. financiële participatie omgeving)
- Voldoende afstand tot de woonkernen

Wij komen binnenkort met een **Maatschappelijk Verantwoord Alternatief** waarin dit allemaal is meegenomen en in balans komt staan.

Meervoudig grondgebruik, duurzaam samenwerken en het maken van slimme combinaties. Landbouw, natuur en energie zijn geen concurrent van elkaar, we kunnen elkaar juist perspectief bieden door het samen effectief op te pakken. Juist dan kunnen we van de polder een 'echte' duurzame polder maken.

Aangezien wij in de korte tijd tussen toezending (vr 19 januari) en sluiting reactie (ma 5 februari), nog niet alles hebben kunnen lezen, geven wij hier onze voorlopige reactie op de concept VKA Duurzame Polder. De concept-planMER heeft veel informatie en gegevens op een rij gezet. We zullen niet gedetailleerd hierop ingaan, maar ons beperken tot de gedane voorstellen voor het VKA.

1. Het is duidelijk dat er in de hele Duurzame Polder veel negatieve effecten zijn bij het plaatsen van windmolens. De concept-planMER komt tot de conclusie dat in het VKA de minst negatieve effecten te verwachten zijn. Dat wordt overigens weerlegt in tabel 14.6, waar de negatieve effecten op een rij zijn gezet. Daaruit zou de gemeenteraad al de conclusie kunnen trekken dat plaatsing onmogelijk is. Betrek daarbij ook de bijlage uit het rapport “Aanvullend onderzoek ecologie” van Witteveen en Bos, waarin de risico’s van aanvaringen voor de verschillende soorten in beeld worden gebracht. (bijlage 1) en die conclusie wordt alleen maar meer gerechtvaardigd.
2. In de reactie op de NRD hebben wij al aangedragen dat er getoetst moet worden op het voorkomen van veel Rode-lijstsoorten. Nota bene was dat een van de twee toezeggingen, die n.a.v. onze zienswijze in de NRD werd opgenomen. Dat wordt nu weer vooruit geschoven in plaats van beschrijving van de voorkomende soorten en hun bedreigingen nu te doen. Wij hebben dit overigens ook al januari 2021 gevraagd om een planMer voor de hele polder, vóór het raadsvoorstel om tot integrale aanpak voor de Duurzame Polder te komen. Dan was er eerder al duidelijkheid geweest en had dat in de besluitvorming meegewogen kunnen worden.
3. Een verhaal apart is het voorkomen van de kleine zwaan. Wat in de concept-planMER verzwegen wordt is dat de kleine zwaan op bijlage 1 van de Vogelrichtlijn staat en daarmee de hoogste vorm van juridische bescherming heeft. (Voor de duidelijkheid: de kleine zwaan staat niet op de Rode Lijst, omdat Nederland nooit een Rode Lijst voor overwinteraars heeft gemaakt.) Wij hebben zelf een kaartje laten maken over de vliegbewegingen van en naar een slaapplaats. (zie bijlage 2). In de planMER moeten dergelijke kaartjes worden toegevoegd.
4. De provincie heeft als beleidsuitgangspunt, pag. 134: “...kwaliteit van de leefgebieden en de populaties van soorten (grutto’s,, kleine zwaan, ...) te versterken en te laten groeien.” Door het plaatsen van windmolens verkleinen de voor vogels beschikbare oppervlakten, geven verstoring, barrière werking of dodelijke slachtoffers en zijn daarmee in strijd met de uitgangspunten van de provincie.
5. In de bijlage is een tabel opgenomen over het succes van weidevogelbescherming in de Duurzame Polder (zie bijlage 3). Dat was en is in overeenstemming met het beleid van de provincie. Vermindering van oppervlakte, verstoring, barrière werking en mogelijk dodelijke aanvaringen zijn daarmee in strijd met de taak van de provincie voor uitvoering van de Wet Natuurbescherming.
6. M.b.t. weidevogels wordt voorgesteld om het weidevogelgebied ten zuiden van de Hertogswetering te verplaatsen naar de twee andere kernen. Wij betwijfelen zeer sterk of een verplaatsing over zo’n grote afstand realiseerbaar is. Is er ergens in Nederland een verplaatsing geweest over zo’n grote afstand?
7. In onze zienswijze op de NRD hebben we gewezen op het feit dat in de vestigingsperiode de verstoringafstand waarschijnlijk groter is dan de nu gehanteerde 500 meter. We kunnen dat niet terugvinden in deze concept-planMER.

8. Voor de gemeenteraad is belangrijke informatie niet in deze concept-planMER opgenomen. In onze zienswijze op de NRD hebben we het volgende rapport aangedragen: ‘Sterftegrenzen die worden gebruikt in de effectbeoordeling van windenergie onderschatten de effecten van windparken op vogelpopulaties’ (Peter Schippers, Ralph Buij, Alex Schotman, Jana Verboom, Henk van der Jeugd, Eelke Jongejans). In tegenstelling tot de reactie op onze zienswijze is hier geen woord over terug te vinden in de concept-planMER. Belangrijke informatie, die de gemeenteraad niet mag worden onthouden en die ook toegezegd was.
9. In de concept-planMER wordt opgemerkt: “Het ontbreekt de gemeenten aan detailinformatie op het thema natuur”. Voor veel aspecten geldt dat inderdaad, maar over vogels is al heel veel bekend. Zie de jaarverslagen van Brabants Landschap over weidevogelbeheer. Het rapport van SOVON Maar ook m.b.t. het belang van de Hertogswetering is veel bekend. De vogelwerkgroep van het IVN Oss telt al sinds de jaren ‘80 de overwinterende vogels op en rond de Hertogswetering. Het waterschap heeft hierover een rapport gemaakt en de tellingen zijn ondertussen doorgedaan. In onze zienswijze op de NRD hebben we dat ook al aangedragen. Gezien de aantallen overwinterende vogels is het voor de gemeenteraad van groot belang dat de MER dit beschrijft en beoordeelt.
10. In de concept-planMER worden twee kerngebieden onderscheiden voor weidevogels. Hierbij wordt niet vermeld dat ten zuiden van de Hertogswetering behoorlijke aantallen grutto’s, Kievieten en andere weidevogels voorkomen (zie jaarverslagen Brabants Landschap en Weidevogelgroep Maasdonk). In de concept-planMER wordt gesproken over mogelijke verplaatsing naar het gebied van SBB en/of tussen de andere twee kerngebieden (waarbij in het rapport “Aanvullend onderzoek ecologie” vraagtekens worden gezet bij deze laatste optie, omdat er verschillende wegen in dat gebied liggen). Compensatie zal uitgevoerd moeten worden, voordat de bouw plaats vindt. En dan is het maar afwachten hoeveel jaren het duurt voordat dat succes heeft.
11. Stilstandvoorziening. In de concept-planMER wordt dit verschillende keren genoemd als oplossing bij aantasting van natuurwaarden. Maar voor de gemeenteraad ontbreekt de informatie of dit uitvoerbaar is. In de periode november-maart zitten er veel ganzen, smienten en kleine zwanen in de polder. Is 5 maanden stilzetten een optie? In de zomer is het broedseizoen van veel Rode-lijstsoorten, die op en neer vliegen van foerageergebied naar nestlocatie. Stilzetten in die periode? De Hertogswetering is een vliegroute van vleermuizen. Stilzetten in de schemering? Het doel van een MER is om allerlei aspecten inzichtelijk te presenteren aan de bevoegde gezagen. Dit zijn algemene en niet alleen exacte locatie (ProjectMer) afhankelijk. Niet om door te schuiven.
12. De Duurzame Polder is volgens de concept-planMER een cultuurhistorisch waardevol gebied. “Het gebied wordt omschreven als een van de meest uitgestrekte open landschappen in Nederland.” Zowel de provincie als de gemeente hebben de afgelopen 30 jaar in alle beleidsnota’s de openheid als te beschermen waarde opgenomen. Aantasting valt niet te compenseren, zelfs niet met het mooie woord: “inpassing”.
13. Hetzelfde geldt voor de Hertogswetering: “ op de historische dijkbodembodem, die zich vanaf de 14^e eeuw heeft ontwikkeld. De Hertogswetering is integraal onderdeel van de cultuurhistorische eenheid ‘Hertogswetering en dijk’” De concept-planMER stelt dan ook terecht “... beschadigt permanent de historische dijkbodembodem van de dijk van de Hertogswetering.”

14. In het VKA staan vlakbij de Hertogswetering verschillende windturbines ingetekend. In “Aanvullend onderzoek ecologie” van Witteveen en Bos staat echter dat de kooicirkel van 1,5 km niet moet worden aangetast. Bovendien wordt in dat onderzoek het gebied van SBB als mogelijk alternatief voor weidevogels genoemd. Als dat alternatief haalbaar is, moet de afstand tot windmolens minstens 500 meter zijn volgens hetzelfde rapport. Bovendien is uit slaapplaatstellingen gebleken dat de poel (restant van een verdwenen eendenkooi) vaak in gebruik is van o.a. kleine zwanen. Voor overwinterende soorten geeft het betreffende rapport een afstand van 800 meter tot windmolens aan.
15. De Wet Natuurbescherming wordt verschillende keren genoemd. Maar verder dan “... behoud van het huidige rust- en foerageergebied voor wintergasten van groot belang” worden de gevolgen niet beoordeeld. Hetzelfde geldt voor effecten op Rode-lijstsoorten. Er wordt vermeld: “Het is hierdoor van belang deze soorten op voorhand te beschermen en in te zetten op aanvullende maatregelen voor deze soorten.” M.b.t. weidevogels wordt vermeld: “Gezien de landelijke en lokale afname van weidevogels Is behoud en optimalisatie van de weidevogelgebieden van groot belang voor deze soorten.” Maar wat, hoe, waar, vrijwillig, verplicht, tijdsduur vooraf, kans op succes worden niet beoordeeld. Uiteindelijk zullen nu alle effecten aan de Wet Natuurbescherming getoetst moeten worden in de volgende fase. Nu die toetsing niet gebeurd is, worden alle risico’s daarmee naar de toekomst verschoven.

IVN Oss heeft verschillende alternatieven aangedragen om te helpen bij de energietransitie. Onze eerste woorden tijdens een inspraakmoment in de gemeenteraad waren: “besparing, besparing, besparing”. Besparing zoals gebeurde tijdens de oliecrisis en tot grote verbeteringen heeft geleid. Wij hebben aangedrongen op het verplicht plaatsen van zonnepanelen op de grote platte daken op industrieterreinen (industrie is juist meer energie gaan gebruiken de afgelopen jaren, productie zo dicht mogelijk bij de gebruiker). We hebben het plan gelanceerd om te komen tot een groot zonnepark langs de A50, waar het landschap toch al beschadigd is. Alle uren van betrokken ambtenaren zijn blijkbaar nodig voor dit ene windmolenproject en is geen tijd om andere projecten op te starten.

IVN Oss heeft aangedragen om een gedegen onderzoek te doen, naar de hoeveelheid energie die in Oss te winnen is op daken van huizen en bedrijven. Dan zou dat meer duidelijkheid geven in de echte benodigde energieopwekking in het buitengebied. Dat is ook een landelijk advies, om te werken volgens de zonneladder: eerst bezuinigen, vervolgens besparende maatregelen nemen en dan eerst ‘verloren hoekjes’ voor energiewinnen gebruiken, alternatieve energiewinning bedenken, en in de laatste plaats pas kostbare landbouwgronden inzetten voor energieopwekking. De energieladder geeft daar die volgorde voor. Het college en de gemeenteraad van Oss heeft er voor gekozen om de hoogste sport van de energieladder in te zetten en ook aan de andere ‘sporten’ te werken. Helaas hebben we voor die lagere sporten nog geen enkel voorstel gezien. Hiermee is de hoeveelheid berekende energie die in de polder ‘moet’ worden opgewekt, slechts een ‘aannname’.

Er zijn kostbare jaren verloren gegaan door het vooruit schuiven (nader ecologisch onderzoek en alternatieve energiewinning) en er dreigt weer een aantal jaren verloren te gaan door het huidige proces, gericht op één doel: windmolens plaatsen in de Lithse Polder. Bovendien heeft de

gemeenteraad van Oss besloten dat een integrale aanpak vereist is in de Duurzame Polder. Ook dat is nog niet uitgewerkt. Graag willen wij hiervoor de notitie van de gezamenlijke natuurorganisaties: “Agenda natuur en landschap” als bouwsteen aanbevelen.

VERSLAG

Inloophmomenten Oss en Rosmalen Concept Voorkeursalternatief Duurzame Polder

Op 29 en 30 januari 2024 organiseerde team Duurzame Polder twee inloophmomenten voor het brede publiek over het concept Voorkeursalternatief (VKA). Daarnaast vond er op 5 februari een bijeenkomst plaats voor de dorps- en wijkraden. Tijdens deze drie bijeenkomsten konden omwonenden, dorps- en wijkraden en andere belangstellenden kennisnemen van het concept VKA en aan het projectteam vragen stellen. De bijeenkomsten waren niet bedoeld voor het achterlaten van inhoudelijke reacties, dit was mogelijk via de online consultatie tool.

- 29 januari 2024, gemeentehuis Oss, Oss, 16.00 tot 19.00 uur.
- 30 januari 2024, Perron 3, Rosmalen, 15.30 tot 19.30 uur.
- 5 februari 2024, MFC De Koppelinck, Geffen, 20:00 tot 22:00 uur.

In dit verslagen geven de gemeenten een algemene indruk van de bijeenkomsten. Dit is nadrukkelijk niet bedoeld om volledig te zijn, want er is immers geen verslag gemaakt van alle ingebrachte opmerkingen en vragen.

Inloophmoment Oss 29 januari, gemeentehuis Oss, 16:00 – 19:00 uur

Bij het inloophmoment in Oss was er deelname van 20 – 30 personen en was de sfeer constructief. Op hoofdlijnen gingen de vagen over drie hoofdthema's: gezondheid (geluidhinder en slagschaduw, financiële participatie en laagvlieggebied van Defensie). Bij geluidhinder werden vragen gesteld over het bepalen van de afstanden tot de bebouwde kommen en het verschil in geluidsbelasting voor woningen binnen en buiten de bebouwde kommen. Over financiële participatie werd gesteld dat het meedelen in de opbrengst of goedkope energiecontracten de acceptatie door omwonenden zou bevorderen. Verder waren er geluiden dat men de negatieve aspecten van de turbines (geluid, zicht) in relatie ziet tot de positieve aspecten van de energietransitie. Voor wat betreft het onderwerp laagvlieggebied van Defensie richtten de vragen zich met name op de haalbaarheid van de plannen om windmolens te plaatsen. In hoeverre kan het laagvlieggebied ervoor zorgen dat Defensie de plannen voor Duurzame Polder niet goedkeurt.

Inloophmoment Rosmalen, 30 januari, Perron 3, Rosmalen, 15.30 tot 19.30 uur

Het inloophmoment in Rosmalen was druk bezocht. Gedurende de gehele tijdsduur, van 15.30 tot 19.30 uur, kwamen circa 50 tot 60 personen. De aanwezige vertegenwoordigers van de gemeente/het projectteam hebben zoveel en zo goed mogelijk de vragen van de bezoekers beantwoord. Indien dat niet mogelijk was, is aangegeven hierop terug te komen.

Er zijn tijdens de bijeenkomst een aanzienlijk aantal zorgen geuit en vragen gesteld door bewoners en eigenaren uit het poldergebied zelf. Deze bewoners hebben diverse problemen met het plan, zo geven zij aan. Een van de meeste geuite bezwaren, zijn hun zorgen over de massaliteit van het project en over de impact daarvan op het landschap en hun leefomgeving en gezondheid. Zij geven aan dat dit plan een grote verandering zal hebben op hun woonomgeving en schade zal toebrengen; zowel op hun eigen woon -en leefklimaat als op bijvoorbeeld het landschap en de natuur.

Daarnaast hebben deze bewoners aangegeven dat zij voor deze schade en impact financieel gecompenseerd moeten worden, maar dat daar nog niks over bekend is. In het bijzonder diegenen die in de toekomst direct aangrenzend of in de directe nabijheid van een windturbine wonen. Deze bewoners noemen wel dat zij de nu bekende initiatiefnemer in het gebied kennen, maar horen hierover niks van hem.

Ook hebben een aantal mensen uit omliggende kernen het inloophmoment bezocht, zoals de Grote Wielen/Rosmalen en Kruisstraat. Zij, maar ook de eerder genoemde groep deelnemers, hebben vaak vragen over het verschil in de afstandsnorm van 1 en 2 km van de windturbines tot aan de bebouwde kom tussen 's-Hertogenbosch en Oss. Dit is voor hen onbegrijpelijk. Een aantal bezoekers uit deze kernen hebben ook grote bezwaren tegen het plan en hebben bijvoorbeeld zorgen over uitzicht en geluid.

Daarnaast vindt een aantal bezoekers dat de gemeente 's-Hertogenbosch meer energie wil opwekken dan nodig is. Tot slot, gaven aanwezigen ook aan gefrustreerd te zijn en zich machteloos te voelen, 'omdat het project toch door zal gaan'. Het gevoel van deze bezoekers is dat het toch geen zin heeft om iets in te brengen.

Bijeenkomst dorps en wijkraden 5 februari, MFC De Koppelinck Geffen, 20:00 – 22:00 u

Op 5 februari is ook een bijeenkomst met verschillende dorps -en wijkraden georganiseerd. Hieraan nemen – door een open uitnodiging die de organiserende dorpsraad Geffen had gedaan – ook omwonenden en (burger)raadsleden deel. De avond is bezocht door circa 30 geïnteresseerden.

Tijdens deze bijeenkomst bleek onvrede over de verschillen in de geluidsbelasting tussen kernen en buitengebied, over de verschillen in afstand tussen de kernen in beide gemeenten. Vooral inwoners uit Geffen vinden dat zij geraakt worden door de keuze van de gemeente 's- Hertogenbosch om 1 km afstand tot de kernen aan te houden in plaats van 2 km. Er werd een oproep gedaan om deze afstanden voor beide gemeenten gelijk te trekken en uit te gaan van de 2 km afstand die Oss hanteert. Daarnaast zijn er zorgen bij omwonenden vanuit het verlies van uitzicht en het zicht op grote windmolens in de polder. Hierbij is de vraag gesteld wat de mogelijkheden voor planschade en compensatie zijn.

Er werden zorgen geuit over de gevolgen voor de gezondheid. Aanwezigen maken zich zorgen om stoffen zoals Bisfenol A en zijn van mening dat dit onvoldoende in beeld is gebracht. Ook over effecten van laagfrequent geluid, fijnstof en andere gifstoffen heersen zorgen. Ook de evaluatie van de werpafstand werd benoemd. Daarbij wordt gevraagd waarom er geen rekening wordt gehouden met het voorzorgsprincipe voor gezondheid.

Ook werden twijfels geuit over de hoeveelheid energieopwek die met het aantal turbines in de gemeente Oss volgens modelberekeningen gehaald kan worden. Volgens andere berekeningen die uitgevoerd zijn, zouden wel 20 molens nodig zijn om de energie- opwek te halen.

Agrariërs maken zich tevens zorgen dat het aanwijzen van nieuw foerageer- en rustgebied voor ganzen en smienten niet zal leiden tot belemmeringen voor het agrarisch gebruik. De aanwezige agrariërs gaven aan dat zij niet in hun bedrijfsvoering belemmerd worden door de ontwikkelingen, ook niet door de ontwikkelingen vanuit de integrale visie. Daarnaast heeft een agrariër zorgen over het feit dat giftige stoffen van de windmolens in het voer en de melk van het vee terecht kunnen komen.

Voor wat betreft het onderwerp laagvlieggebied van Defensie richtten de vragen zich met name op de haalbaarheid van de plannen om windmolens te plaatsen. In hoeverre kan het laagvlieggebied ervoor zorgen dat Defensie de plannen voor Duurzame Polder niet goedkeurt.



**Duurzame
Polder**

Oss &
's-Hertogenbosch

Gemeente Oss

www.oss.nl
Postbus 5
5340 BA Oss

Gemeente 's-Hertogenbosch

www.s-hertogenbosch.nl
Postbus 12345
5200 GZ 's-Hertogenbosch

Deelnemers riepen elkaar op om gebruik te maken van de inspraakmogelijkheden. Een kritisch geluid kwam over de vraagstelling in de online consultatie: de vraag naar de waardering van de verschillende opties voor Oss vond men complex, omdat hierbij verschillende belangen door elkaar lopen.

Provincie Noord-Brabant



's-Hertogenbosch

www.duurzamepolder.nl